

ו. שמעתי ממורי הק' מוהר"י לובלין דפת שחרית הוא ללמוד גמרא ותלמוד בשחרית כי כן מספר פת תלמו"ד.

(בית ישראל דרוש בעניני תפילין)

ז. פדר הלימוד — גמרא פי' תוספות הוא חיוב כמו הנחת תפילין.

(הנהגות ואזהרות רבי שעפטיל בן השל"ה)

ח. אמר פעם (האדמו"ר ר' יצחק אייזיק מספינקא זצוק"ל) בדרוש לפתיחת זמן הישיבה: "להזהיר גדולים על הקטנים", הוה אומר: על הצורך ללמוד גמרא! כפי שאמרו חז"ל במסכת סוכה (דף כ"ח ע"א) "דבר קטן היות דאביי ורבא".

(מרכיצי תורה בעולם החסידות)

ט. משניות גמרא דארף א יוד לערנען נייטיג מיט תוס' מיט מהרש"א טאקי צו קענין, קדם נעמט דאס אוועק דעם גאנצין טאג, און גמרא פאר גלייכט דעם שכל, [משניות גמרא צריך יהודי ללמוד, נחוץ עם תוס' ומהרש"א באמת כדי לדעת, קדם זה לוקח לו את כל היום, והגמרא מיישרת את השכל]. ואמר בשם אביו זצוקלל"ה, אז איך לערן אפ א שטיקעל גמרא דארף איך שוין נישט קיין ספר מוסר וכו', אז א יוד לערינט א שטיקעל גמרא פאר גלייכט דאס אים דעם שכל און פירט אים ארויף אויף דעם גלייכען וועג. [כשאני לומד קטע גמרא איני צריך כבר שום ספר מוסר כשיהודי לומד קטע גמרא הרי היא מיישרת לו שכלו ומביאה אותו אל הדרך הישרה].

אמר מי שיכול ללמוד גמ' ותוס' ולומד פשוט הרי הוא בכלל פורק עול, און דער וואס לערינט נישט חאטש א דף גמרא יעדער טאג קענען מיר נישט קוקין אויף אים. [וזה שאינו לומד לכה"פ דף גמרא כל יום, אנני יכול להביט עליו].

(דברי אהרן להרה"ק מקארלין וצוקלל"ה)

י. וכמ"פ שמעתי שאמר בשם תלמידי הבעש"ט הק' שעל שום דבר לא ילחם הבע"ד חזק כמו על לימוד גמרא, וכל ימינו שמענו מאבי זצלה"ה התעוררות ללמוד ולחזור וללמוד גמרא ותוס'.

(מבעמ"ח שיירי טהרה ה' נדה בנו של הרה"צ הק' רנ"ב מספינקא וצוללה"ה)

יא. הירא וחרד לדבר ה' לא ישום עיקר אכילתו בלילה רק באמצע היום ובלילה יאכל מעט ורק לחם כביצה אחת או שתיים וכו', ואח"כ

ילמוד איזה דפין גמרא בקול רם כדי שיהי' שבע ויגע בדברי תורה.

(צואת ודרך טובים לרבי משה חסיד מפראג ו"ל)

יב. אמר בשם הרבי מלובלין זיע"א עיקר לימוד התורה זה גמרא כי תורה שבכתב בלי תורה שבע"פ אין לזה פירוש, ופ"א אמר מ'דארף לערנען א סאך א סאך גמרא מען זאל קענען פארשטיין איין פסוק אין תנ"ך. [צריכים ללמוד הרבה הרבה גמרא בשביל להבין פסוק אחד בתנ"ך.]

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי דאס מיינט מען די הייליגע גמרא, וייל קב"ה ואורייתא חד הוא און אורייתא איז דאך הייליגע גמרא. [זה הכונה אל הגמרא הקדושה כי הקב"ה ואורייתא אחד ואורייתא היא הגמרא הקדושה.]

דער שו"ע מיט ספרי מוסר איז אלעס פון די גמרא די גמרא איז דער מקור מיז מען לערנען דעם מקור. [השו"ע עם הספרי מוסר הם הכל מהגמרא, הגמרא היא המקור, מוכרחים ללמוד את המקור.]

(קדושת מרדכי להרה"צ מלעלוב זצ"ל)

יג. לערנען דארף מען וואס מ'קען און וויא וייט מ'קען, גמרא איז דער עיקר לימוד, און דער נאך שולחן ערוך הלכות ק"ש ותפלה והלכות שבת מ'זאל וויסן וואס איוד דארף האבן, איך ווייס נישט וויא אזוי מ'קאן זיך באגיין אן דעם, דאס מוז מען דאך האבן, לערנען זוהר נאר אמאל מהיכי תיתי זאגין נאר אשטיקל, אבער גמרא איז דער עיקר. [ללמוד צריך מה שיכול ועד כמה שיכול, גמרא זה עיקר הלימוד, ואח"כ שו"ע ה' ק"ש ותפלה והלכות שבת בכדי לדעת מה שיהודי צריך, אנני יודע איך אפשר להסתדר בלי זה, זה מוכרח שיהיה לו, ללמוד זוהר רק מפעם לפעם לומר רק קטע למה לא, אבל גמרא זה העיקר.]

(דברי ישראל להרה"ק מסטולין — סדר היום)

יד. מוסר דארף מען לערנען מיט אשיעור נישט צופיל און נישט צו ווינציג, אבער דער עיקר איז גמרא מיט יראת שמים, דאס אן אשיעור און וואס מער איז בעסער, דאס איז דער חיות פון מענטשן, ושאל אחד גמרא מיט יר"ש ווי קומט מען צו דעם וענה לו האדמו"ר המאור שבה מחזירו למוטב. [מוסר צריך ללמוד במידה לא הרבה מדי ולא מעט מדי אבל העיקר זה גמרא עם יראת שמים זה בלי מדה מה שיותר עדיף, זה החיות של האדם,

ושאל אחד: גמרא עם יר"ש איך מגיעים לזה, וענה לו האדמו"ר: המאור שבה מחזירו למוטב.]

[1234567]

(קדושת מרדכי להרה"צ מלעלוב זצ"ל)

טו. בפעודה שלישית היה שבע ברכות של החתן זשו"ו, ולפני שעלה לביתו נפרד מהחתן כשהמחותן עומד לידם ואחז אדמו"ר זצ"ל בידו של החתן ואמר: ערשט קען מען שוין לערנען גמרא מיט תוספות בקדושה וטהרה, גמרא מיט יראת שמים דאס איז דער גאנצער איד!! [כעת אפשר כבר ללמוד גמרא עם פי' תוס' בקדושה וטהרה, גמרא עם יר"ש זה כל היהודי.]

[1234567]

(קדושת מרדכי להרה"צ מלעלוב זצ"ל)

טז. ובשם אביו הקדוש אמר אז ער האט קיין מאל ניט גיהאלטין קיין מוסר ספר, א האלבער עמוד גמרא פשוט אפ לערנען איז גיוועזין באיי אים דער גרעסטער מוסר ספר וכו', נאר די תורה איז אשכל הישר און אז ער לערינט די הייליגע תורה פאר גלייכט ער זיך צוריק, מ'דארף זיך נעמען איין היילגע מחשבה בשעת לימוד אז סי גאטס תורה, עס איז מטהר. [בשם אביו הקדוש אמר, שהוא אף פעם לא אחז שום ספר מוסר, חצי עמוד גמרא בלימוד בעלמא היה אצלו הספר מוסר הגדול ביותר, רק התורה היא השכל הישר, ואם לומדים התורה הקדושה אזי היא מחזירה אותו אל הדרך הישר, צריך להעלות מחשבה קדושה אחת בשעת הלימוד שזה תורת ה', לימוד כזה מטהר.]

(דברי אהרן — קארלין)

יז. מרן זצ"ל (מקאלאשיטץ) סיפר שבעת ילדותו בעת מן הזמנים למד פ"א הרבה ספרי מוסר, ואמר לו זקינו רבינו הגדול משינוא זצ"ל, תדע שגמרא ותוספות הם לחם ודגן, וספרי מוסר המה פרפראות.

(דברי חנה)

יח. תלמוד בבלי ר"ל שמלמד את מי שדעתו מכולכלת עליו ואין לו ישוב הדעת וע"י שעוסק בתלמוד זה מתיישבת דעתו ומתיישרת.

(תורת אבות — תו"ת כ' הרמ"מ ז"ל)

יט. מקובל אצל צדיקים בשם רבנו הקדוש החוזה מלובלין זיע"א כי היתה נפשו שמחה בלמוד הש"ס בכואו למימרת רנב"י והגיד כי הבע"ד

רצה ליתן לו הרבה מדרגות יותר ולהניח לו הרבה דברים רק שלא ילמוד גמרא, ובפרט מימרת רנב"י, והכיר מזה וידע ברוה"ק שזהו תקון גדול לנפש לרצונו יתב"ש רק שילמדו גמרא ובפרט בבוא לדברי רנב"י.

(דברי תורה ח"א אות כ"ב)

כ. **אמר** ערבה שמקחה רק אחד גראשין הוא כ"כ גדולה מטעם שעושין המצוה בשמחה, מכש"כ כשלומדים מעט גמרא בשמחה הוא בודאי גדול מאד.

(דברי אהרן — קארלין)

כא. **ומלכד** זה למד הרבה גמ' פשוט, ואמר בפה קדשו, שחביב אצלו אמירת רבא בפשוט ככל חללי דעלמא, וכתב במכתב להבל"ח לכ"ק אדמו"ר שליט"א בעת היותו סמוך על שלחן חותנו הרה"ק זצ"ל ממעליץ בזה"ל, תאמין לי בני שלאחר כל הפלפולים ת"ל שאני אומר, אם אני לומד גמ' ורש"י כמו ילד קטן אזי אני מחיה עצמי וע"ז נאמר לאחר כל שתיתך שתה מים עכד"ק.

(הקדמה לס' מאיר עיני חכמים מהרה"ק רמ"י אוסטרובצה זיע"א)

כב. **וכן** היה הדרך של הקדוש ר' יעקב יצחק מלובלין כשהיה לומד גמרא היה לומד דף בעיון ואח"כ היה חוזר אותו הדף בדבור לבד והיה מחבב הדבור של הגמ' בלי עיון.

(שארית ישראל דרוש ה' מאמר א')

כג. **למוד** היות אביי ורבא בגפ"ת הוא חסידות ולמוד טור וב"י בפרט או"ח זה יר"ש.

(מהר"א מבעלו זיע"א בספר אדמור"י בעלו ח"ד)

כד. **במחשבים** הושיבני כמתי עולם (איכה ג) זה תלמוד בבלי, ולכאורה תמוה זה שמכנה התורה שבע"פ ח"ו לחושך, ואמר במחשכים הוא הגלות הדומה לחושך, הושיבני שנתן לנו התלמוד בבלי שהיא תורת ה' תמימה משיבת נפש, שע"ז שהיא תמימה בקושיות ואיבעיות הו"א שע"י פלפול הוא שוכח מדביקות הבוב"ה לז"א שאעפ"כ היא משיבת נפש, אבל התלמוד ירושלמי שכל הס"ד וה"א הם אמת וקיום להעולם, ובלתי זה לא היינו יכולים להיות בגלות החושך הזה אפי' שעה אחת.

(תורת שמחה מהר"ב מפרשיסחא אות רפ"ח)